

Alcohol en drugs op de werkvloer

Uitkomsten uit onderzoek in opdracht van het ministerie van SZW

18 november 2025

Henri Faun

Augustus 2023 – september 2024

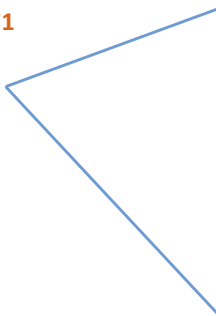
Onderzoeksvragen

- 1. Zorgt onder invloed zijn van alcohol en drugs op de werkvloer voor veiligheidsproblemen?***
- 2. Kunnen AD-testen bijdragen aan het verhogen van de veiligheid op de werkvloer?***

Steekproef werkgevers

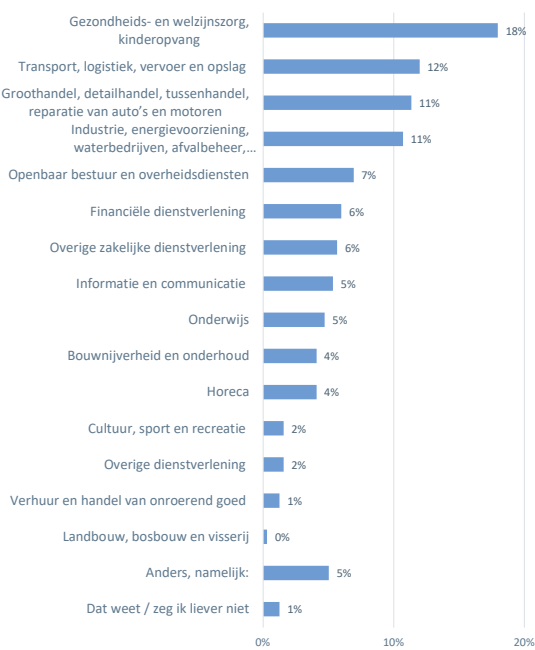
Werkgeversenquête	1.471																	
• Zware industrie:	251																	
• Bouwnijverheid:	224																	
• Groot- en detailhandel:	273																	
• Spec. zakelijke diensten:	257																	
• Gezondheidszorg:	228																	
• Overheid & onderwijs:	238																	
• Openbaar bestuur:	114																	
• Onderwijs:	124																	
		<table><tr><td>Zware industrie</td><td>251</td></tr><tr><td>19 Aardolie-industrie</td><td>2</td></tr><tr><td>20 Chemische industrie</td><td>30</td></tr><tr><td>21 Farmaceutische industrie</td><td>7</td></tr><tr><td>22 Rubber- en kunststofproductie-industrie</td><td>49</td></tr><tr><td>23 Bouwmaterialenindustrie</td><td>25</td></tr><tr><td>24 Basismetaalindustrie</td><td>11</td></tr><tr><td>25 Metaalproductie-industrie</td><td>127</td></tr></table>	Zware industrie	251	19 Aardolie-industrie	2	20 Chemische industrie	30	21 Farmaceutische industrie	7	22 Rubber- en kunststofproductie-industrie	49	23 Bouwmaterialenindustrie	25	24 Basismetaalindustrie	11	25 Metaalproductie-industrie	127
Zware industrie	251																	
19 Aardolie-industrie	2																	
20 Chemische industrie	30																	
21 Farmaceutische industrie	7																	
22 Rubber- en kunststofproductie-industrie	49																	
23 Bouwmaterialenindustrie	25																	
24 Basismetaalindustrie	11																	
25 Metaalproductie-industrie	127																	

Steekproef werkenden

In welke sector bent u op dit moment werkzaam? (n=317)

68% werkt met kwetsbare personen en/of met machines/gevaarlijke stoffen/rijdende voertuigen/precisie-apparatuur

32% geen 'risicovol' beroep

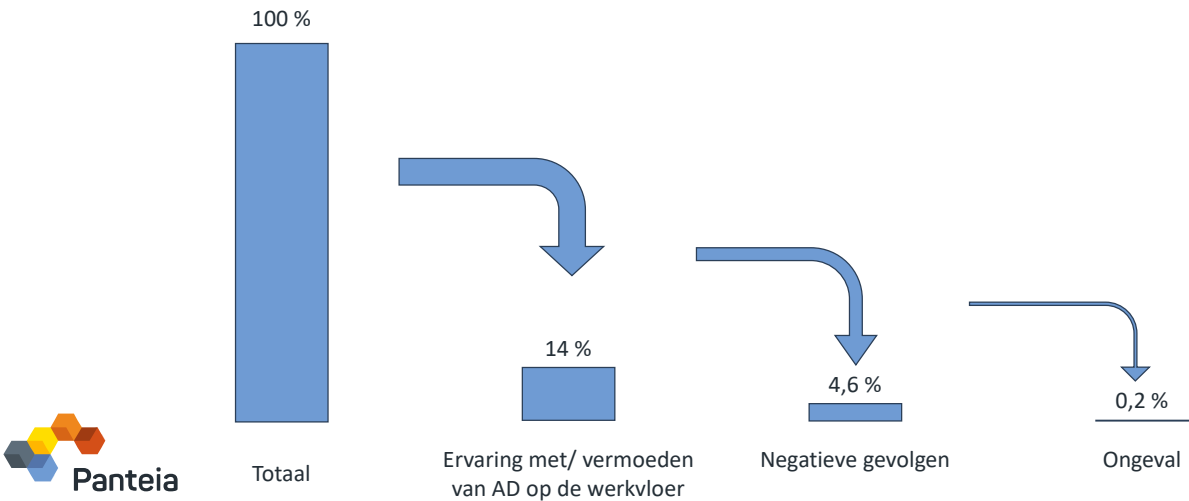

Zorgt onder invloed zijn van alcohol en drugs op de werkvloer voor veiligheidsproblemen?

Onderzoeksvraag 1

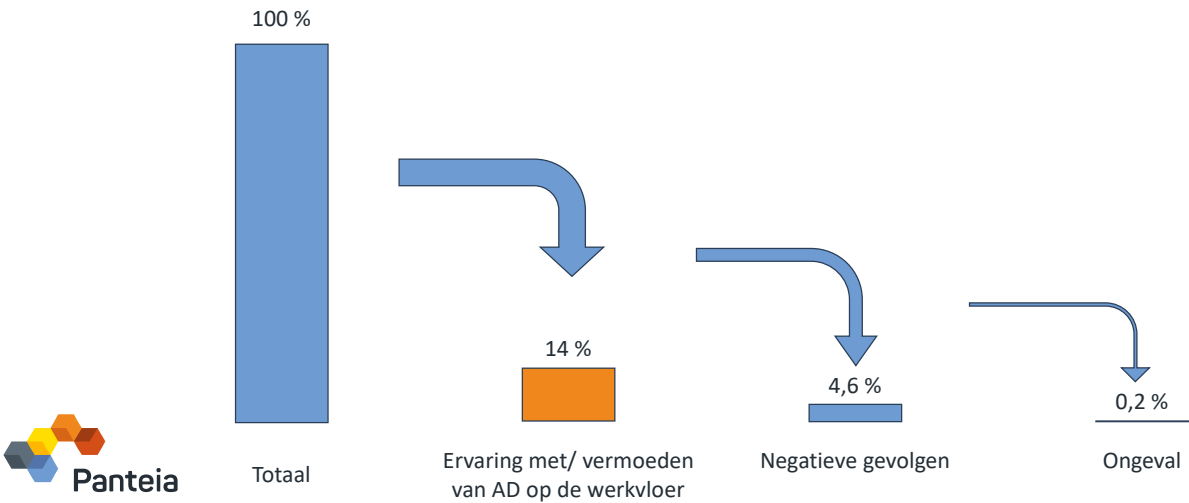
Ervaringen van werkgevers in 7 sectoren

Ervaringen, gevolgen en ongevallen als percentage in onze steekproef

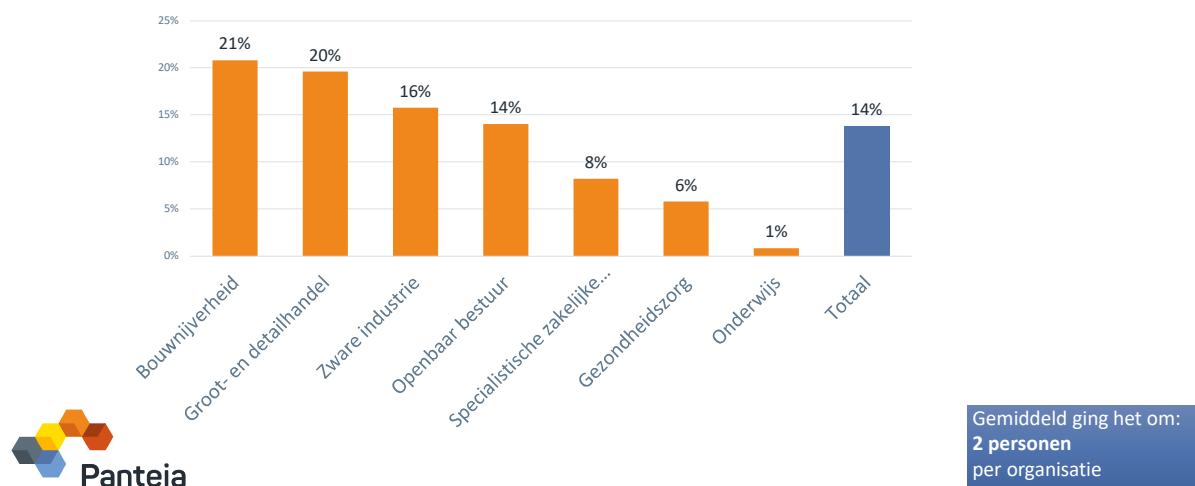
Ervaringen van werkgevers in 7 sectoren

Ervaringen, gevolgen en ongevallen als percentage in onze steekproef

Ervaringen met medewerkers die onder invloed van alcohol en drugs aan het werk zijn

Is het de afgelopen twee jaar wel eens is voorgekomen, of dat er het vermoeden is geweest dat één of meerdere werknemers tijdens het werk onder invloed waren van alcohol of drugs? (n = 1.471)

Kans op ervaring met medewerkers onder invloed is groter:

1. Bij grotere bedrijven
2. Bij bedrijven die werken met externe inhuur
(3x zo vaak ervaring met AD-gebruik)

Let wel: tussen deze twee factoren zit ook een correlatie

Typen middelen en moment van gebruik

Meest gebruikt (volgens werkgevers en werkenden):

1. Alcohol
2. Cannabis
3. Cocaïne
4. Andere 'uppers' (ecstasy, speed, amfetamine)

Meeste gebruik voorafgaand aan werktijd

verschillende beelden van hoeveelheid tijdens werk gebruikt

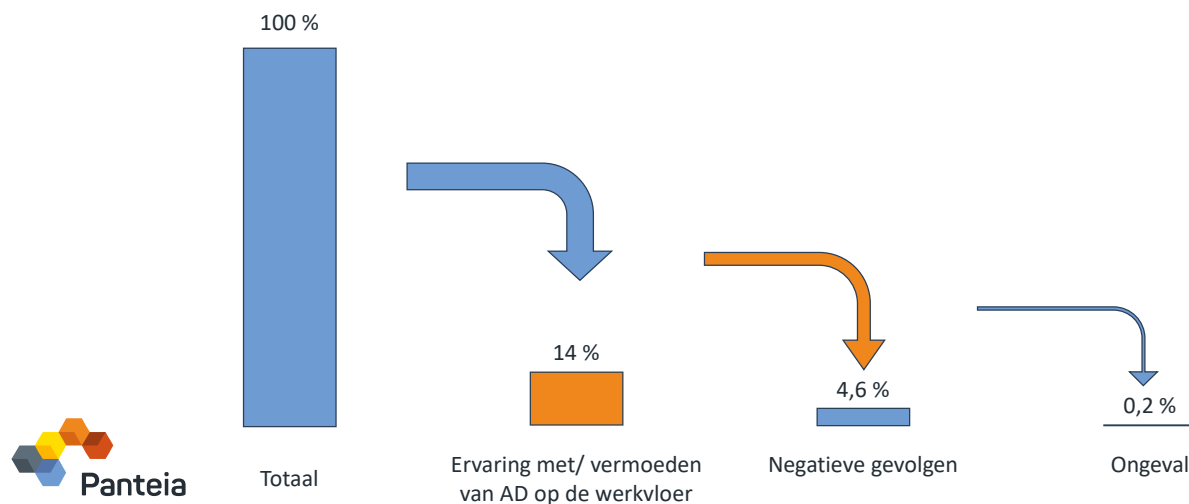
- Zelfrapportage: 16% tijdens werktijd
- Werkgevers: 31% tijdens werktijd
- Collega's: 41% tijdens werktijd

Panteia

Ervaringen van werkgevers in 7 sectoren

Ervaringen, gevolgen en ongevallen als percentage in onze steekproef

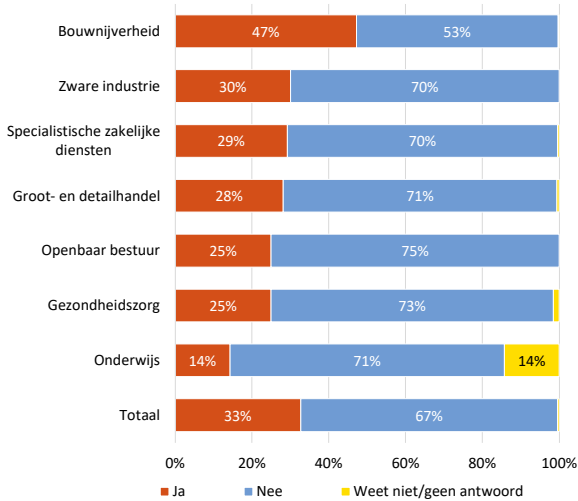
Panteia

Ingezoomd op de bedrijven die ervaring hebben met medewerkers onder invloed van alcohol of drugs

- 1. De een ruime meerderheid van de werkgevers geeft aan dat er **geen nadelige gevolgen** zijn geweest
- 2. Tussen de sectoren relatief kleine verschillen
- 3. Alleen in de bouwnijverheid was het aandeel met nadelige gevolgen relatief hoog.

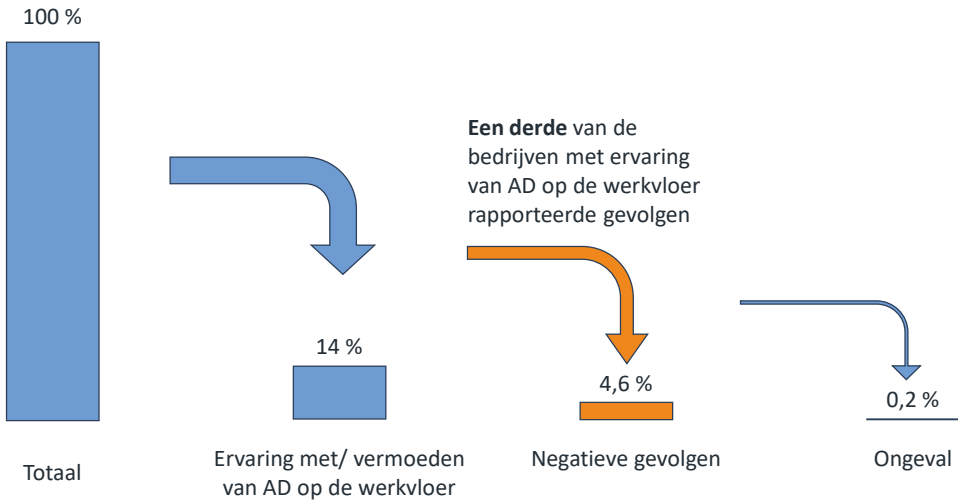

Hebben de gevallen waarvan u weet of vermoedt dat medewerkers onder invloed aan het werk zijn geweest, de afgelopen twee jaar **daadwerkelijk** geleid tot nadelige gevolgen? (n=292)

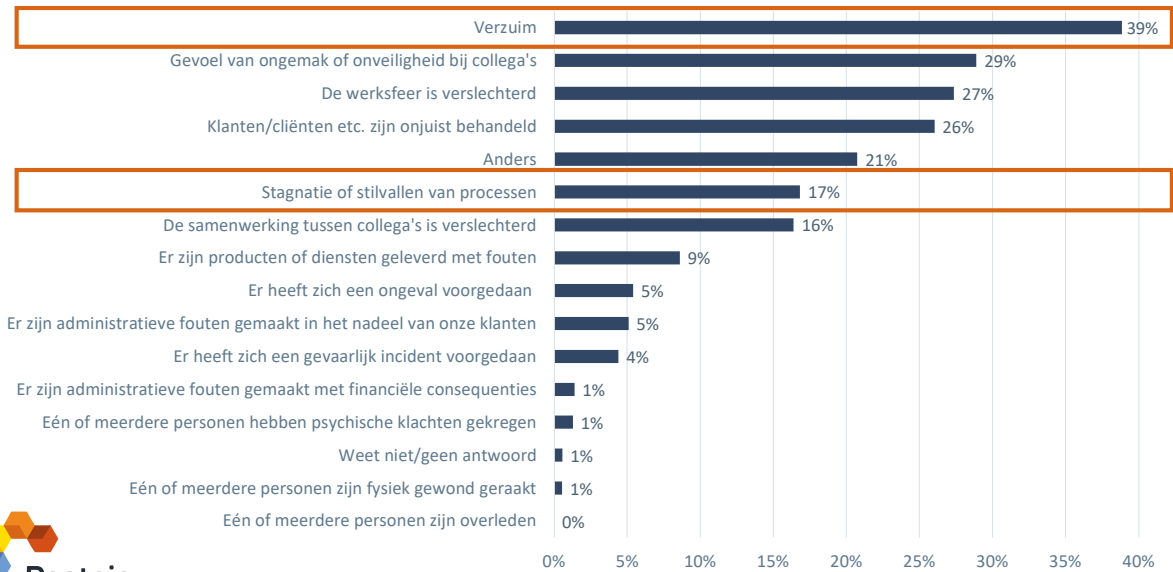

Ervaringen van werkgevers in 7 sectoren

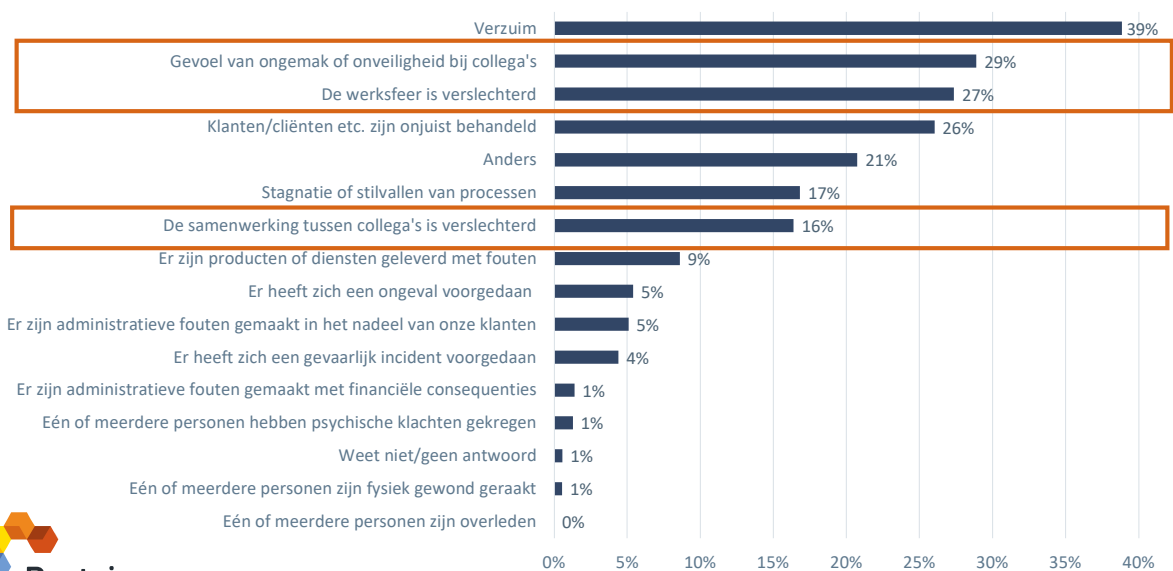
Ervaringen, gevolgen en ongevallen als percentage in onze steekproef

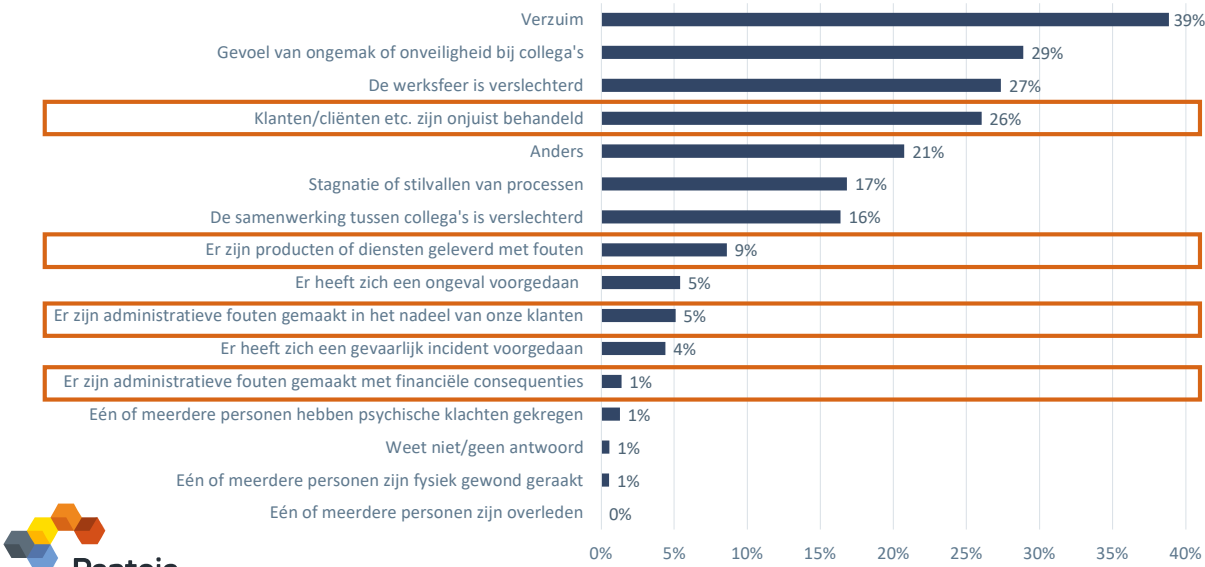
Nadelige gevolgen ervaren door werkgevers (n=68)

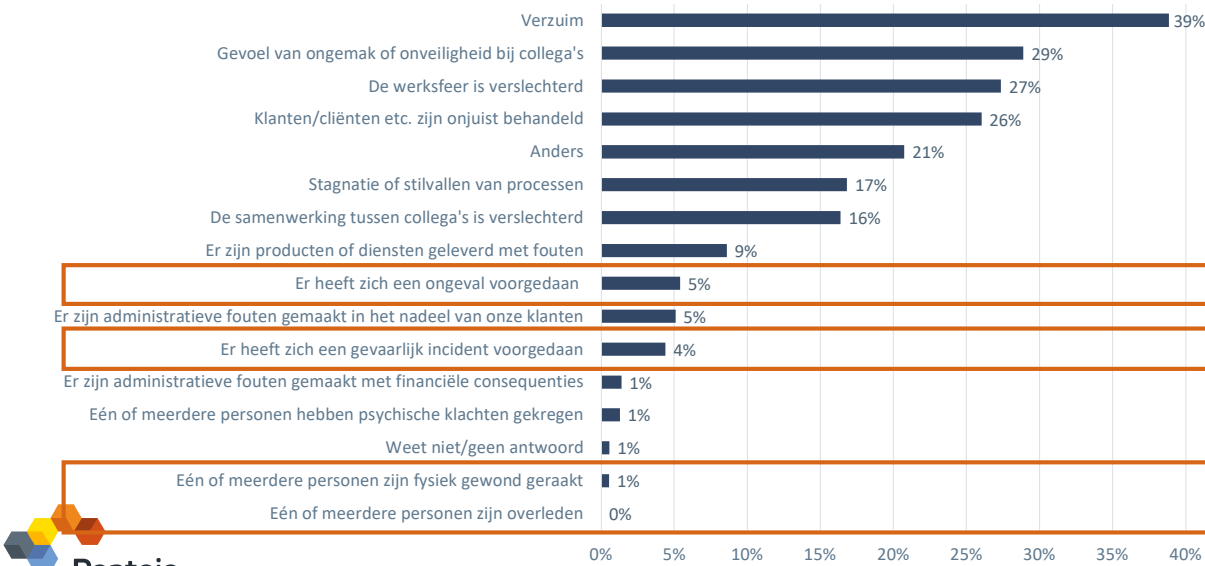
Nadelige gevolgen ervaren door werkgevers (n=68)

Nadelige gevolgen ervaren door werkgevers (n=68)

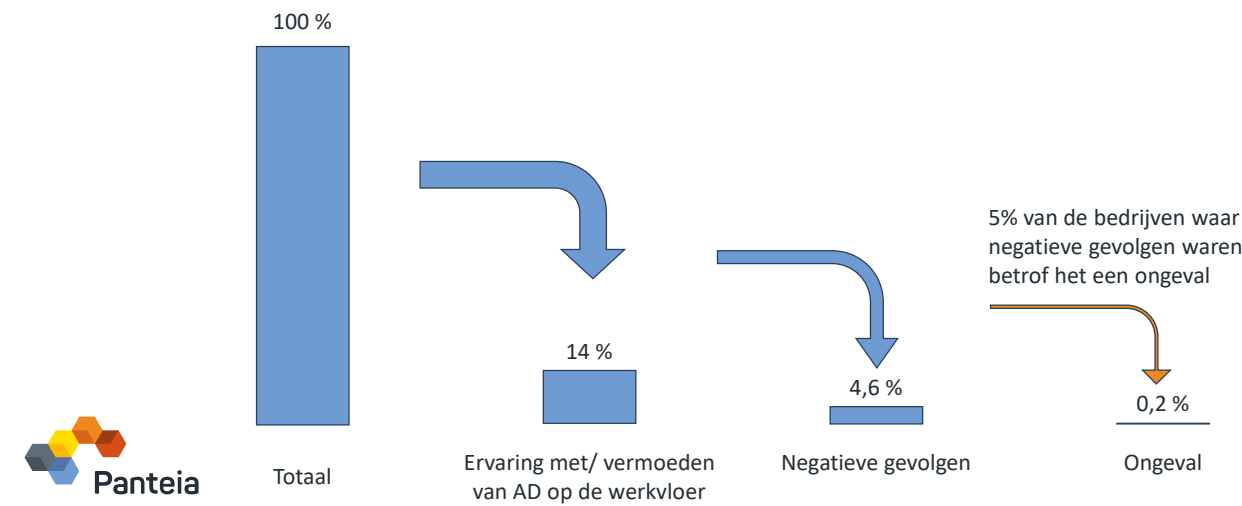

Nadelige gevolgen ervaren door werkgevers (n=68)

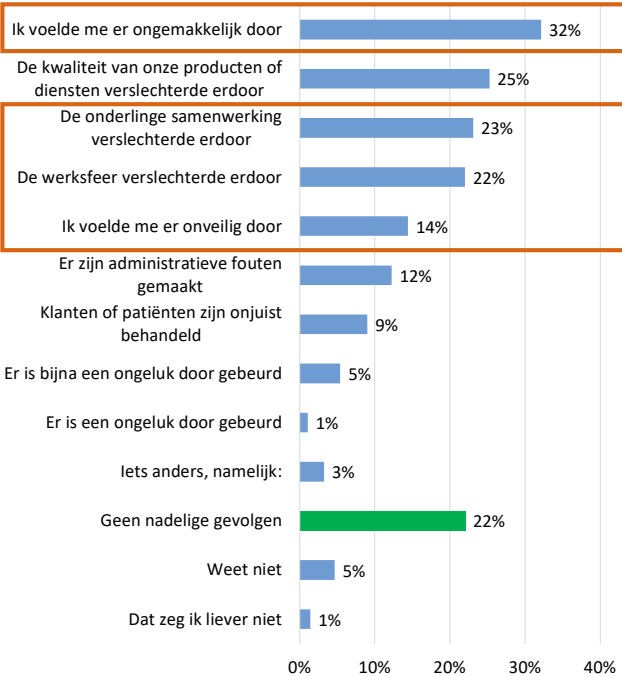
Ervaringen van werkgevers in 7 sectoren

Ervaringen, gevolgen en ongevallen als percentage in onze steekproef

Medewerkersperspectief (n=277)

1. Gevolgen veelal op het gebied van sociale veiligheid en werksfeer.

Medewerkersperspectief (n=277)

- 1. Gevolgen veelal op het gebied van sociale veiligheid en werksfeer.
- 2. Ook gevolgen voor kwaliteit van producten en diensten

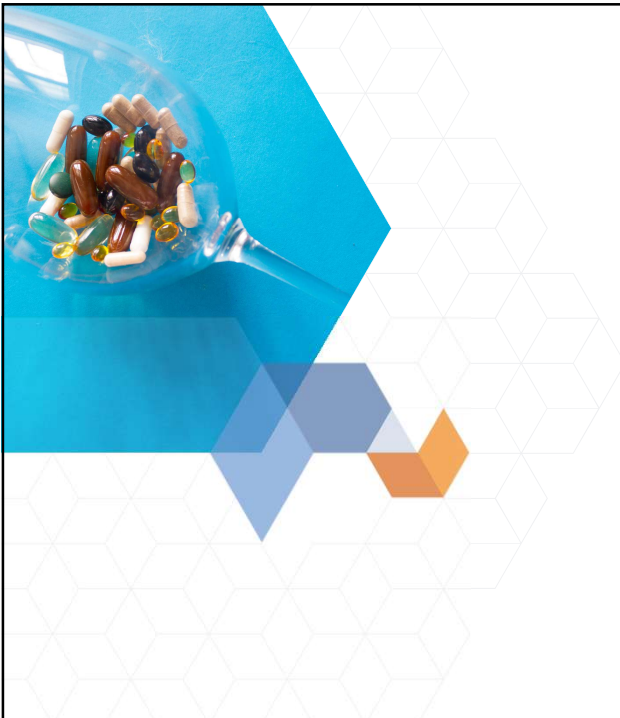
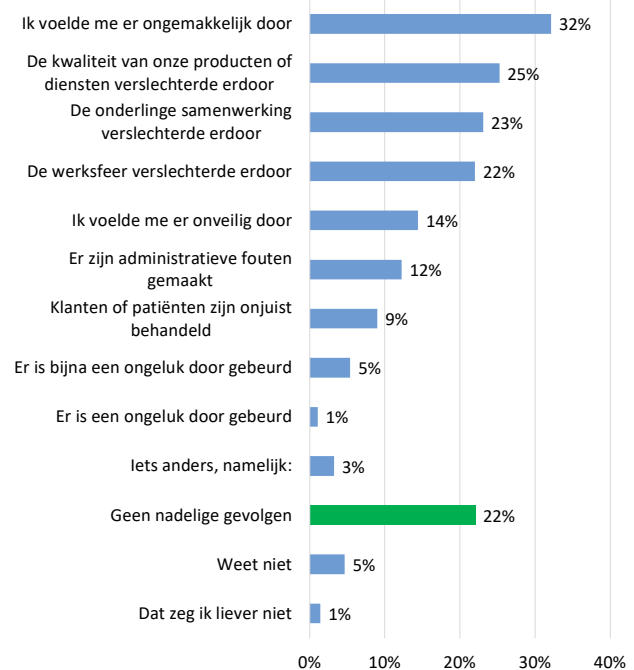
Medewerkersperspectief (n=277)

- 1. Gevolgen veelal op het gebied van sociale veiligheid en werksfeer.
- 2. Ook gevolgen voor kwaliteit van producten en diensten
- 3. (Bijna) ongelukken komen beperkt voor

Medewerkersperspectief (n=277)

1. Gevolgen veelal op het gebied van sociale veiligheid en werksfeer.
2. Ook gevolgen voor kwaliteit van producten en diensten
3. (Bijna) ongelukken komen beperkt voor

Conclusie

Onderzoeksvraag 1

Beperkte veiligheidsrisico's

Gevaarlijke incidenten door middelengebruik zijn zeldzaam.

Gevolgen zijn vooral verzuim, slechtere werksfeer en gevoel van onveiligheid, met zelden fysieke schade.

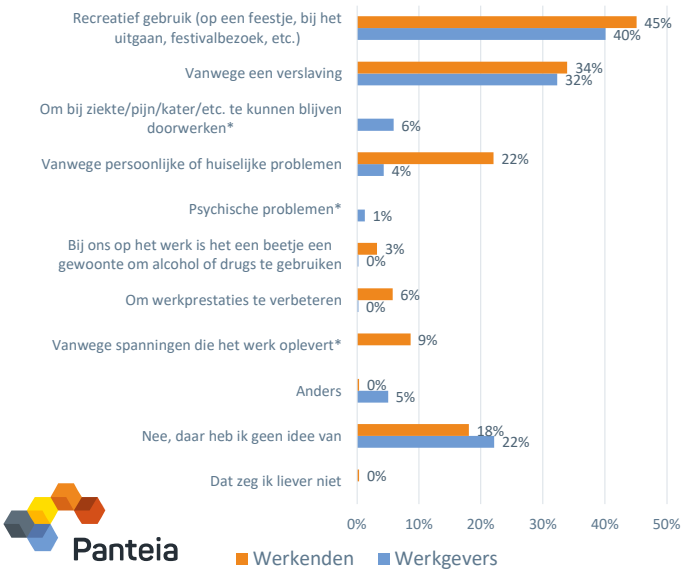

Kunnen AD-testen bijdragen aan het verhogen van de veiligheid op de werkvloer?

Onderzoeksvraag 2

Context: “testen als sluitstuk voor AD-beleid”

De context: redenen voor gebruik

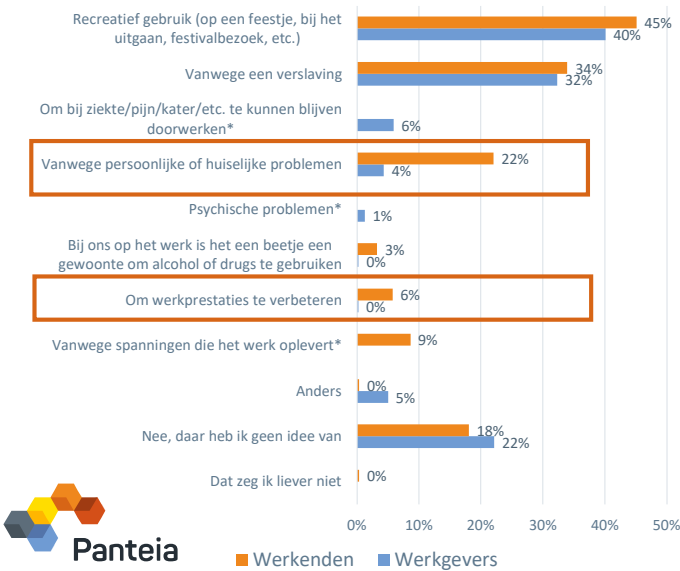

Weet of vermoedt u waarom deze medewerker(s)/uw collega's alcohol of drugs gebruikt/gebruiken?

Vooral **recreatief gebruik** of **verslaving**

* = alleen aan één van de twee groepen gevraagd

Redenen voor gebruik

Weet of vermoedt u waarom deze medewerker(s)/uw collega's alcohol of drugs gebruikt/gebruiken?

Vooral recreatief gebruik of verslaving

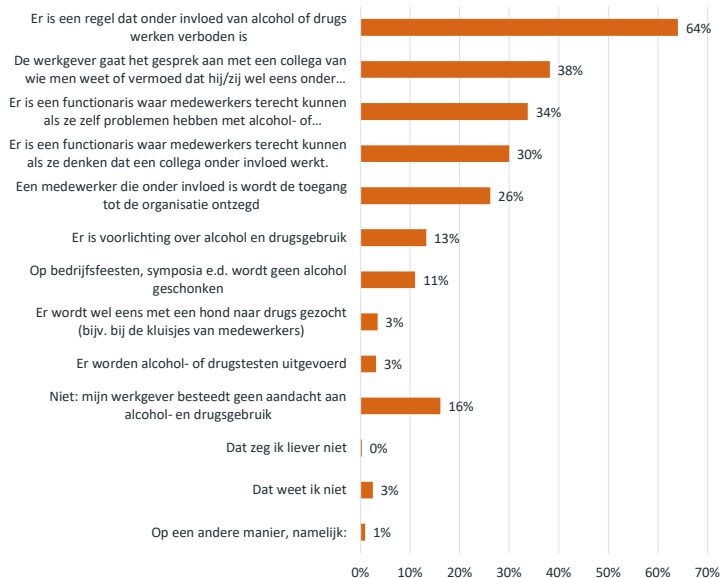
Persoonlijke/huiselijke problemen en **werkgerelateerde redenen** worden relatief vaker door werkenden genoemd

* = alleen aan één van de twee groepen gevraagd

Context: Veel maatregelen volgens werkgevers (n=1.471)

Maatregel	Aandeel
WG gaat in gesprek met een medewerker van wie duidelijk is dat hij/zij onder invloed aan het werk wil of is	95%
WG ontzegt een medewerker de toegang tot de werkplek wanneer duidelijk is dat hij/zij onder invloed is	95%
WG gaat in gesprek met een medewerker van wie wordt vermoed dat hij/zij onder invloed aan het werk wil of is	94%
WG heeft een aantal bij iedereen bekende aanspreekpunten bij wie medewerkers zich kunnen melden als ze het gesprek willen aangaan over een collega van wie ze weten of vermoeden dat deze wel eens onder invloed aan het werk is	92%
WG heeft een aantal bij iedereen bekende aanspreekpunten tot wie medewerkers met een alcohol- of drugsprobleem zich kunnen wenden voor een gesprek of om hulp	85%
WG biedt hulp aan een medewerker die geregeld onder invloed verkeert van alcohol of drugs	79%
WG legt een sanctie (denk aan inhouden van loon of ontslag) op aan een medewerker die herhaaldelijk op het werk onder invloed van alcohol of drugs verkeert	78%
WG en de werknemers hebben duidelijke afspraken gemaakt over wat wel en niet kan met betrekking tot alcohol en drugs op de werkvloer	78%
WG biedt een medewerker die afgekickt is van alcohol en drugs begeleiding aan om terugval te voorkomen	67%
WG heeft een expliciet verbod op het gebruik van alcohol en drugs binnen het bedrijf	63%
WG ontzegt een medewerker de toegang tot de werkplek bij het vermoeden dat hij/zij onder invloed is	60%
Binnen organisatie is geen alcohol beschikbaar , ook niet bij formele en informele bijeenkomsten	37%
WG geeft voorlichting over de risico's van het onder invloed van alcohol of drugs uitvoeren van werkzaamheden	26%
WG beschikt over een gespreksprotocol voor het voeren van gesprekken met medewerkers over alcohol en drugs	22%
WG kan medewerkers testen op sporen van alcohol of drugs	14%
WG kan met behulp van een 'drugshond' nagaan of er drugs binnen het bedrijf aanwezig zijn	11%

Context: perceptie werkenden van AD-beleid werkgever

Vraag: op welke wijze besteedt uw werkgever aandacht aan alcohol- en drugsgebruik? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Werkenden herkennen grote inzet op preventie en actief handelen bij werken onder invloed niet

De werknemers met een gevaarlijk/risicovol beroep geven relatief vaker aan dat hun werkgever aandacht besteedt aan alcohol- en drugsgebruik.

Context: aanspreekcultuur

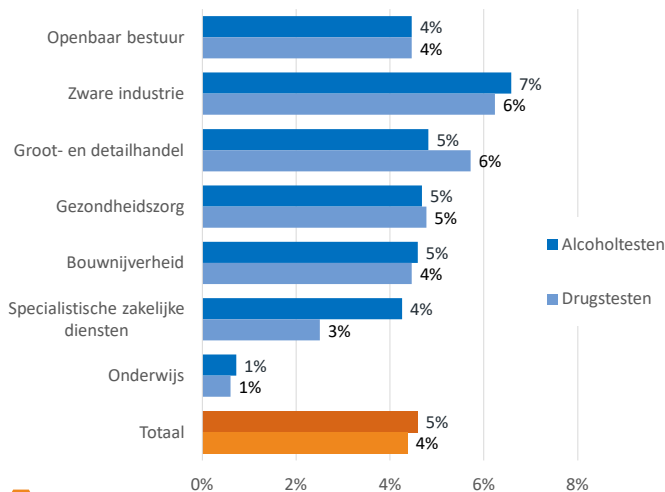
Meerderheid van de medewerkers:

- Spreekt een collega (mogelijk) onder invloed **niet** aan
- Rapporteert de collega **niet** bij een leidinggevende
- Geeft aan dat de leidinggevenden de medewerker **niet altijd** aanspreken

En gebruikers zelf zijn **meestal niet** aangesproken

Behoefte aan het inzetten van alcohol- of drugstesten (n=1.471)

Rond de 5% van alle geënquêteerde bedrijven wil kunnen testen

Bedrijven zijn verdeeld of ze het hele personeel of specifieke personen willen testen

Ervaringen met testen

49 werkgevers in onze enquête hadden ervaring met alcohol- of drugstesten

- Relatief grootste effect in de **bouwnijverheid**
- Een systematische review van de wetenschappelijke literatuur laat zien dat er weinig tot geen wetenschappelijke onderbouwing is van de effectiviteit van alcohol- en drugstesten op de werkvloer

Door het testen is er minder alcohol-/drugsgebruik

41%

Het testen heeft geen effect gehad

39%

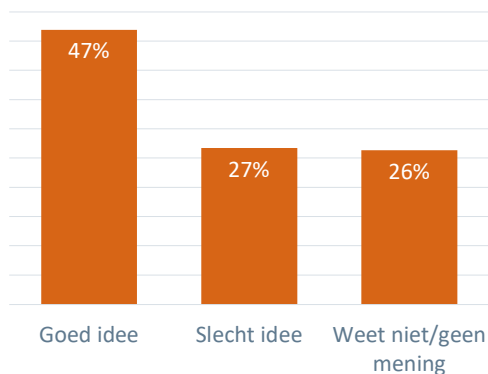
Weet niet/geen antwoord

20%

Perspectief werkenden met AD-ervaring

Wat vinden **collega's** van personen die onder invloed werkten van AD-testen? (n=277)

Wat zouden personen die **zelf onder invloed** hebben gewerkt doen als er AD-testen zouden zijn? (n=37)

Let op: er is een verschil tussen intentie en gedrag

Conclusies

1. Beperkte veiligheidsrisico's

Gevaarlijke incidenten door middelengebruik zijn zeldzaam.

Gevolgen zijn vooral verzuim, slechtere werksfeer en gevoel van onveiligheid, met zelden fysieke schade.

2. Effect en draagvlak AD-testen lijken beperkt

Organisaties en medewerkers hebben beperkte behoefte aan testen. Veiligheidswinst lijkt niet gegarandeerd.

Er lijkt bovendien meer ruimte voor grotere focus op:

- proactief AD-beleid (voorlichting, ondersteuning, veiligheidscultuur)
- Creëren van aanspreekcultuur

Vragen?

Hartelijk bedankt voor uw aandacht

Lees het volledige rapport na via:

<https://panteia.nl/actueel/nieuws/alcohol-en-drugs-op-de-werkvloer/>

Of scan de QR-code:

Toetsvraag

Welk aandeel van de bedrijven in onze enquête heeft ervaring met (of het vermoeden van) medewerkers die onder invloed van alcohol of drugs werkten?

A

4 %

B

14 %

C

33 %

D

44 %

Panteia